

De ce bugetul este o mare problema!
-- o problema de onestitate si luciditate --

Daniel DĂIANU
Conferinta ASE-Curs de Guvernare-AmCham, 27
noiembrie 2019, Bucuresti

Depinde de noi sa controlam situatia --enunturi de *bun simt economic*--

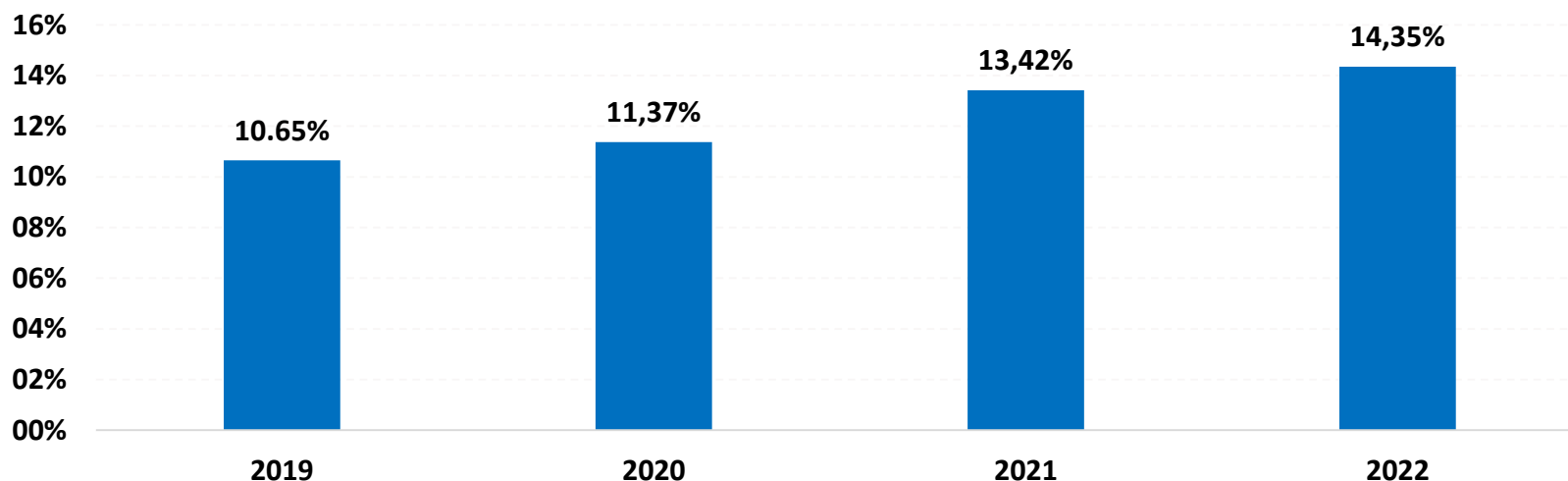
- Stabilitatea economica este vitala pentru sanatatea unei economii, pentru viata oamenilor, pentru afaceri
- Stabilitatea economica depinde de marimea dezechilibrelor, de buget
- Totul se sparge in balanta externa, in presiunea pe moneda nationala
- La noi dezechilibrele au cauze interne; erori in lant...
- Politica monetara nu poate contrabalansa un derapaj bugetar mare
- Asemenea ratiuni au motivat nota CF din august 2019 --nu EDP
- Sa nu facem greseli ce pot aduce mare necaz
- O noua criza majora ar accentua emigratia...mai ales tineri!
- Corectii majore reclama sinceritate, "solidaritate", luciditate
- Daca nu am fi in UE ar trebui sa judecam la fel dezechilibrele

Bugetul: o urgenta

- Ultima evaluare CF indica un deficit de peste 4% din PIB in 2019
- ANGAJAMENTE "SOC": +2,7% din PIB in 2021 si 3,5% in 2022 fata de 2019, cu moment critic in 2020 --si s-ar porni de la peste 4% din PIB in 2019
- Bugetul 2020 este punct de inflexiune: echilibrare graduala, sau necaz mare din 2021 –TREZIRE LA REALITATE
- Avem nevoie de investitii publice...nu sa taiem fiindca suntem cu "apa la gura"; o *Banca Promotionala* (si fonduri UE) da;
- De stopat reduceri de taxe (noi reduceri TVA?...chiar nu invatam?)
- Fondurile europene ar putea ajuta consolidarea bugetara; ar sustine nivelul cheltuielilor publice, economia (si in 2019 renuntam la fonduri europene prin constructia defectuoasa a bugetului...)
- Ajustari dificile fiind prociclice, dar trebuie sa gestionam situatia

Noua lege a pensiilor complică mult construcția bugetară în anii ce vin...

Cheltuieli cu asistența socială în România (% PIB*, standarde cash)

Sursa: MFP, CNSP, calcule Consiliul Fiscal

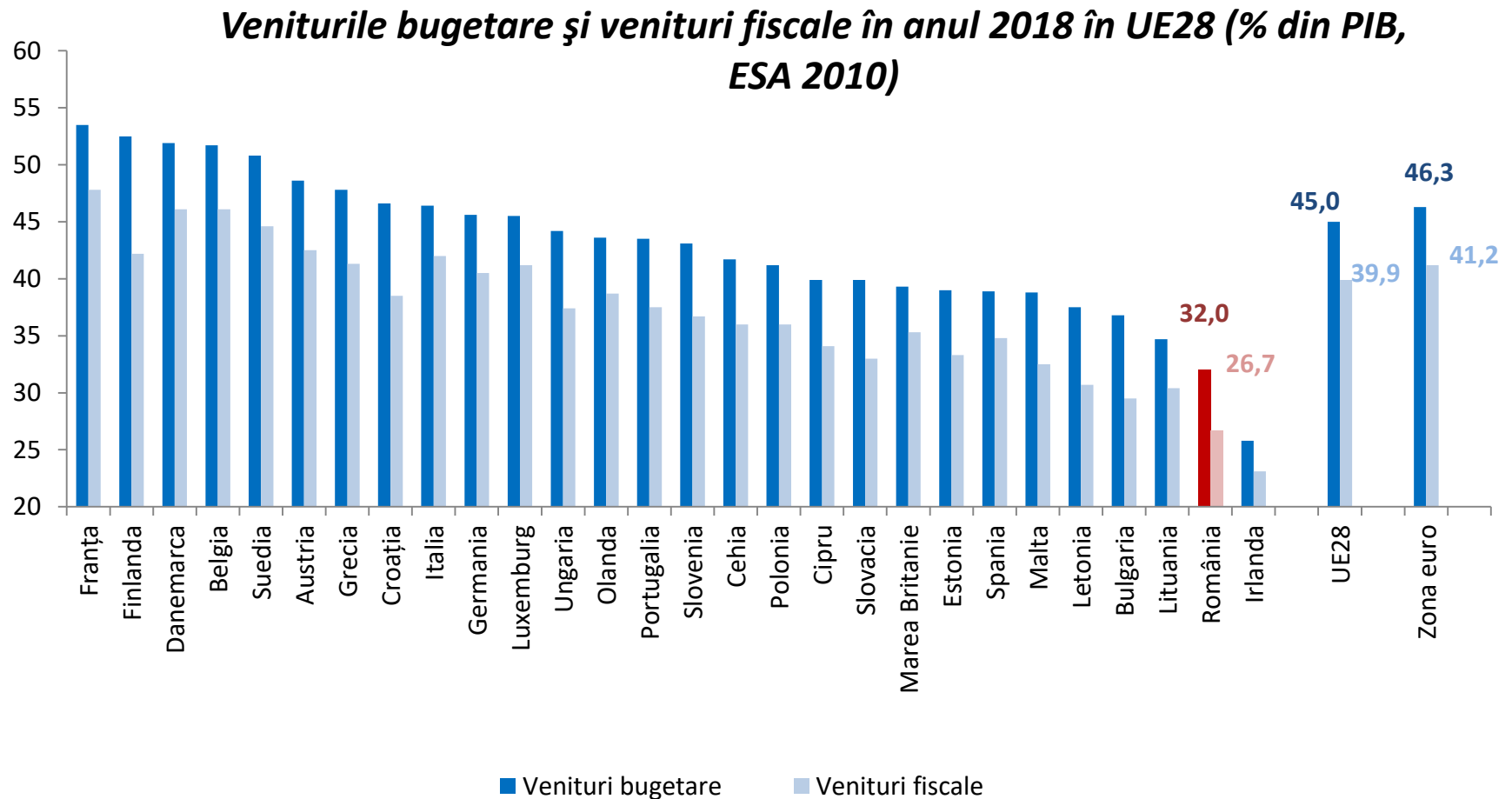
*Nivelul PIB nominal conform proiecțiilor CNSP

...cheltuielile de asistență socială (nu numai pensii) majorându-se față de anul 2019 cu 0,7 pp din PIB în anul 2020, cu 2,7 pp din PIB în anul 2021 și cu 3,7 pp din PIB în anul 2022

Simtul proportiilor lipseste

- Nu sunt 0,4-0,5% din PIB, ci procente fata de deficit 2019; cresterea 2020 impact de 3 ori mai mare in 2021 (2% din PIB fata de 0,7% in 2020)
- MOMENT AL ADEVARULUI in 2020: daca ar creste punctul de pensie cu 40% am destabiliza bugetul; sa avem in vedere impactul in 2021!!!
- a miza pe o colectare mult superioara si scaderea altor cheltuieli (investitii?) este imprudent; corectia necesara este prea mare... peste 1,5% din PIB in 2020 si, atentie, peste 3,5% (!!!) in 2021
- Suntem singurii in Regiune cu deficite considerabile (*deficite gemene*)!!!
- Sa avem un deficit de 3,5- 3.6% in 2020 poate fi o tinta...
- Corectie prin inflatie o prostie; nu ar rezista Leul...plus re-euroizare
- Fara ajustare am da un semnal foarte rau...ratingul Romaniei periclitat

Încordare severă a BGC generată de ponderea redusă a veniturilor fiscale...

Sursa: Eurostat, veniturile fiscale includ și CAS

Mediul extern in deteriorare si contextul intern

- Teama de recesiune, razboaie comerciale si valutare. In Europa: teama de inflatie mica si incetinire economica, tensiuni sociale;
- Rate de politica monetara scazute cand inflatia este foarte joasa (in AE); utilizata politica bugetara und exista spatiu fiscal...
- **Romania nu intra in aceasta logica, chiar daca datoria publica nu este mare (cca. 35% din PIB):deficitele,spatiu fiscalinexistent,nivel inflatie, leul nu este moneda de rezerva, BNR nu ar putea deprecia leul...**
- **O problema de fluxuri (angajamente excesive), nu de stoc (datorie...)**
- **Nu avem rezerve; sa nu stricam mai mult prin masuri necugetate**
- **Nu putem exclude socuri externe; cu atat mai mult trebuie sa ne protejam, sa evitam erori mari**

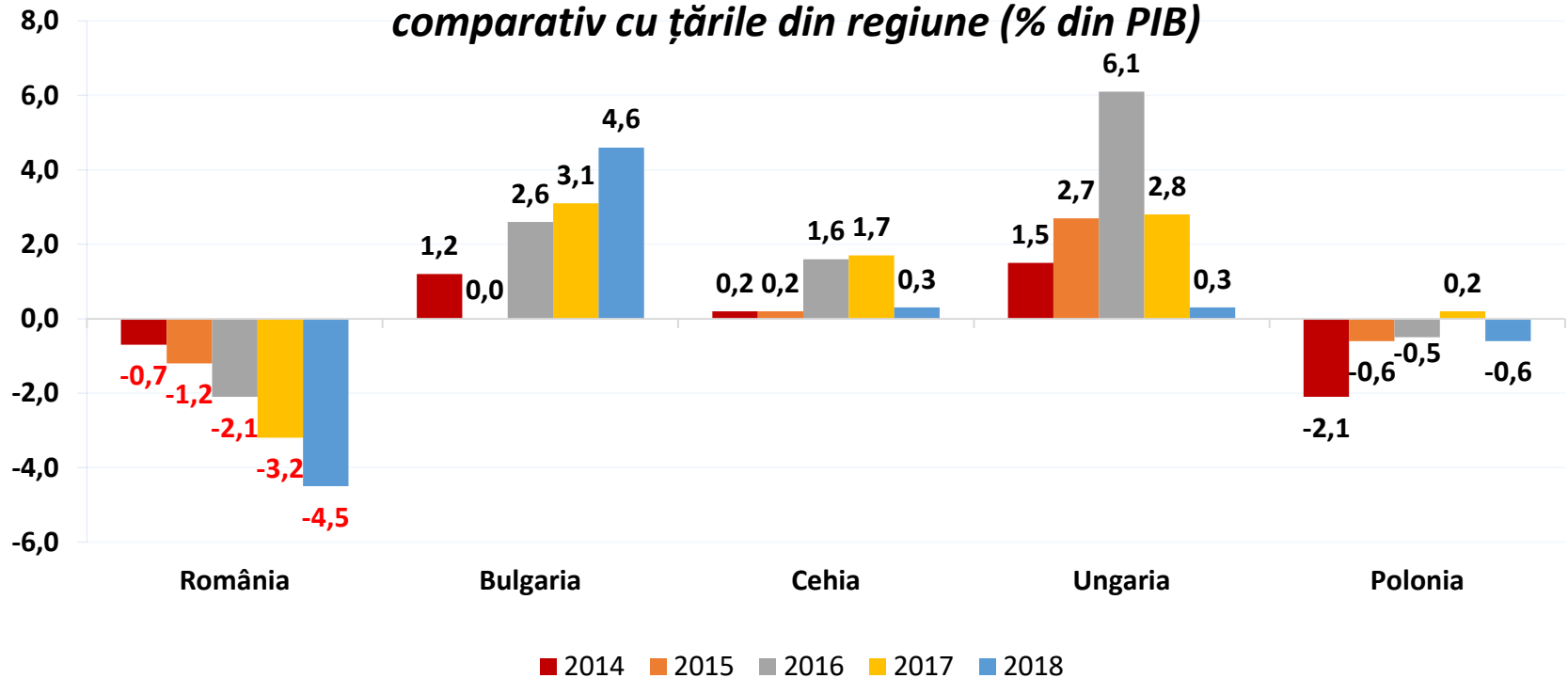
Crestere venituri fiscale nu implica automat crestere de taxe

- Teza ca nu pot fi crescute venituri fiscale este falsa; s-a putut in Bulgaria si Polonia. In Romania am redus taxe si impozite irational (unii vor si acum reducere de TVA...);
- DAR O CRESTERE MAJORA RAPIDA nu este credibila...si nu este firesc sa construiesti bugetul cu aceasta ipoteza! Contra regulilor prudentiale
- Necesar: problema disciplinei financiare (conformarii); reforma ANAF; eliminare exceptii, combaterea evaziunii fiscale si a “tax avoidance” (*profit shifting*), control strict al cheltuielilor, restructurare aparat de stat
- Politica monetara a BNR nu poate compensa prociclicitatea bugetului; o intarire acum ar stimula fluxuri *hotmoney* si crestere deficite externe, o relaxare pt a contracara incetinirea ar invita atacuri speculative pe leu...

Creșterea absorbției interne în România a stimulat deficitele externe...

Evoluția soldului contului curent în perioada 2014-2018 în România comparativ cu țările din regiune (% din PIB)

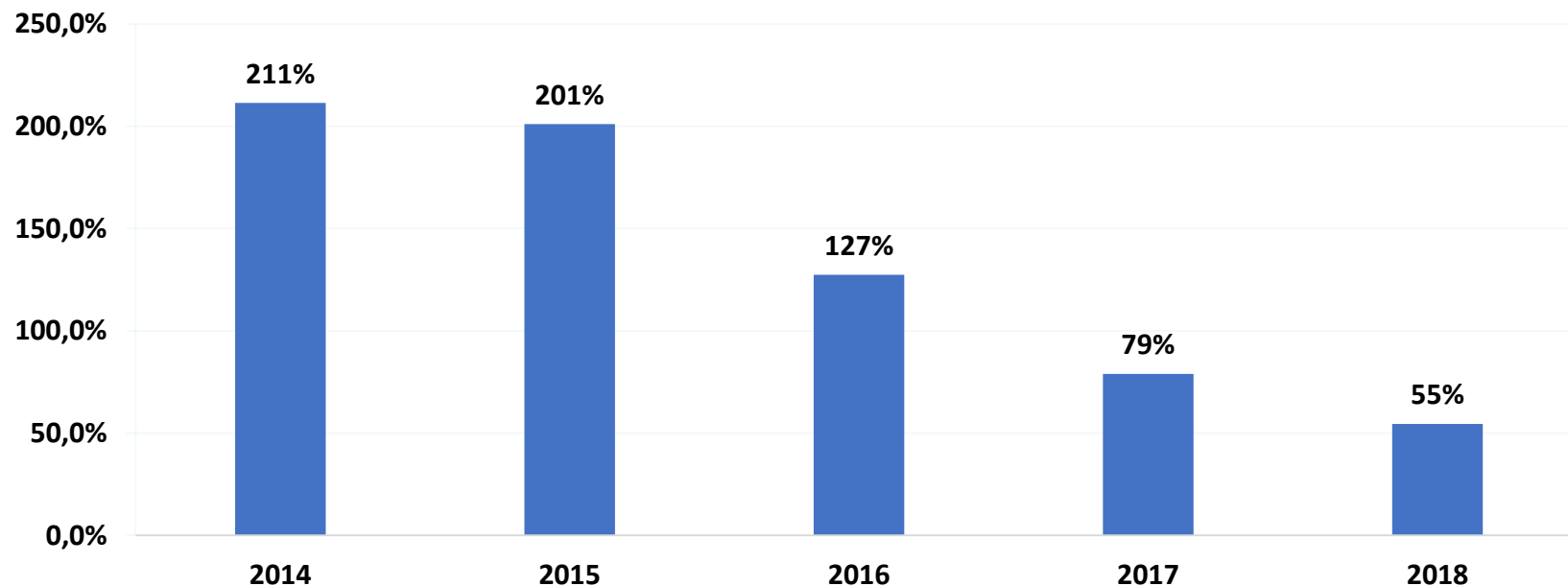

Sursa: Eurostat, calcule Consiliul Fiscal

...nivelul ridicat al deficitului de cont curent este singular în regiune (in 2019 prognozat peste 5%)

Structura finanțării deficitului de cont curent în deteriorare

Gradul de acoperire al deficitului extern cu investiții străine directe în perioada 2014-2018 în România

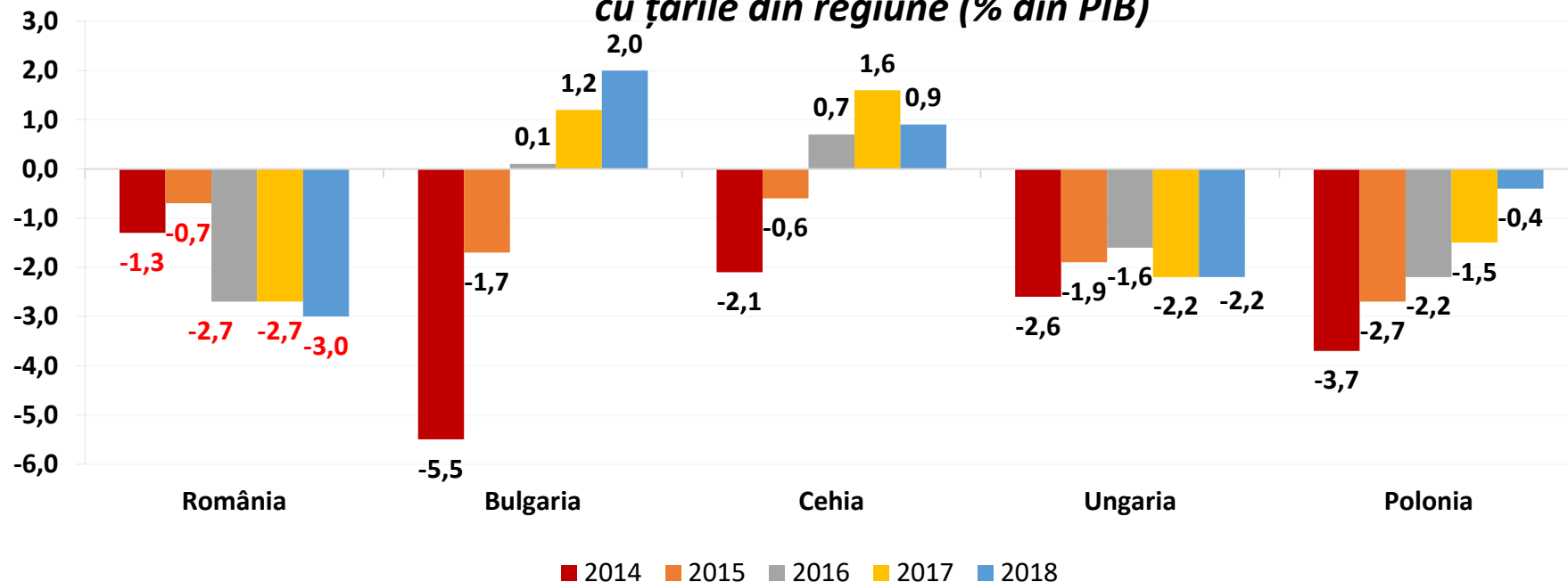

Sursa: BNR, calcule Consiliul Fiscal

**Componente non-ISD (datorie si fonduri europene)
cresc ca pondere**

Deteriorarea soldului bugetar din ultimii ani a fost cea mai accentuată în regiune...

Evoluția soldului bugetar în perioada 2014-2018 în România comparativ cu țările din regiune (% din PIB)

Sursa: Eurostat, calcule Consiliul Fiscal

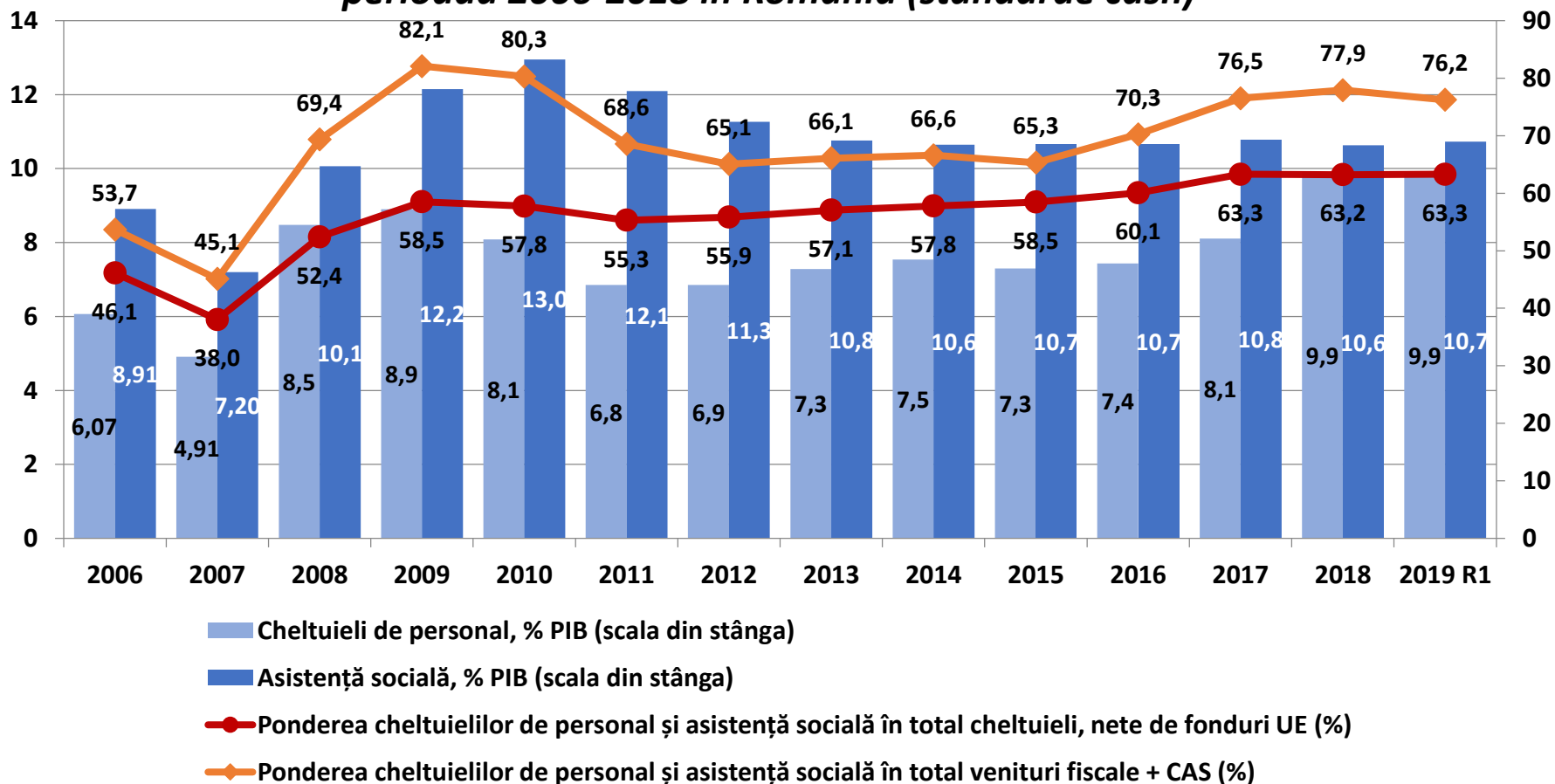
...România fiind singura țară din regiune care se confruntă cu *problema deficitelor gemene*

Coordonatele actualizate ale construcției bugetare din anul 2019 și implicații pt 2020

- **Evaluare CF în noiembrie: deficit probabil peste 4% din PIB (la 10 luni 2,8%)**
- **Nota CF în august: venituri supraestimate cu circa 5,8-6,8 mld. lei (mai ales în cazul TVA și CAS); sub-bugetare cu cca. 3,5-4,5 mld. lei a cheltuielilor de asistență socială și a celor cu achiziții; fără măsuri compensatorii credibile, deficitul bugetar la finalul anului 2019 ar ajunge la 3,4%-3,7% din PIB**
- **2020:** creștere cu 40% a punctului de pensie este prea mare pentru buget: +0,7% din PIB în 2020, +cca.2% în 2021, +cca.1% în 2022...

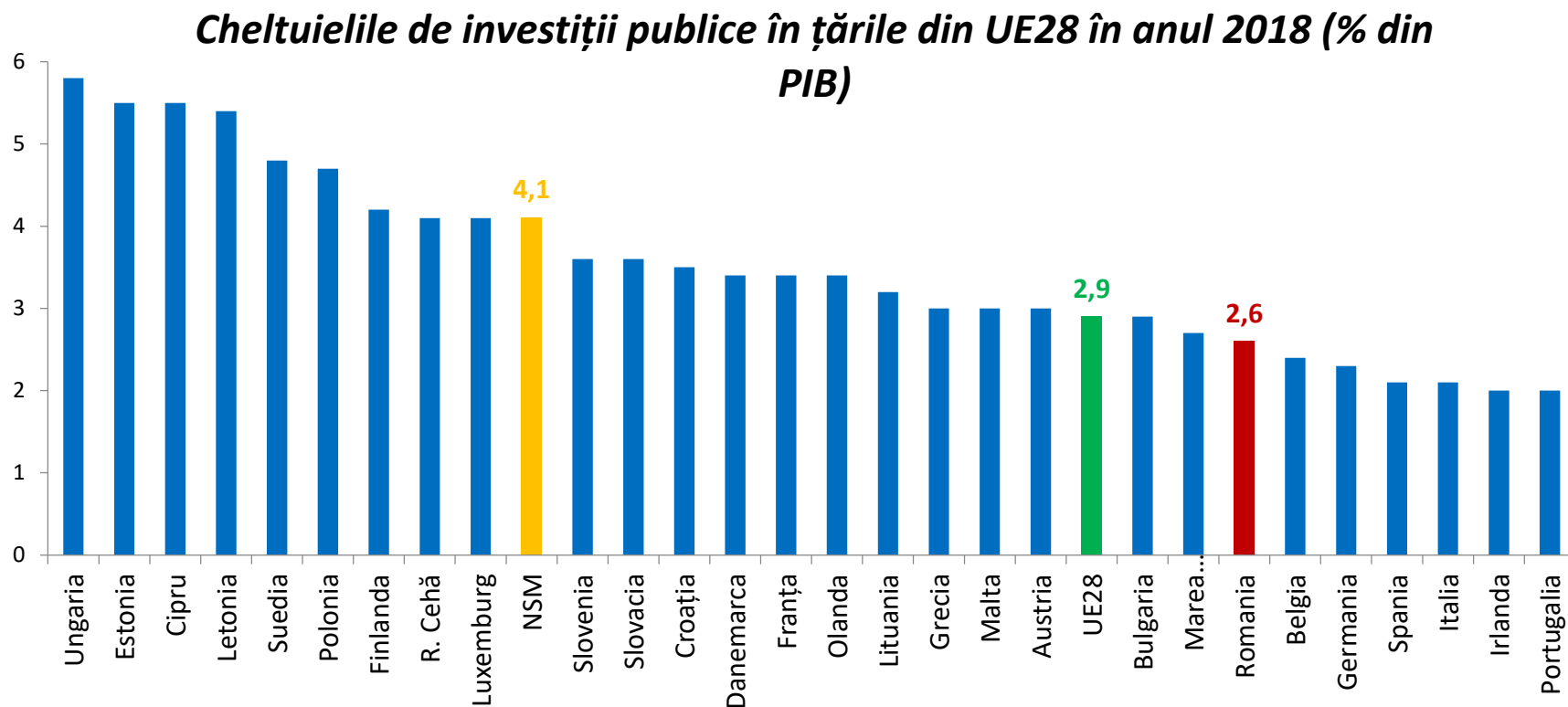
...și de rigidizarea accentuată a structurii cheltuielilor bugetare

Evoluția ponderii cheltuielilor de personal și de asistență socială în perioada 2006-2018 în România (standarde cash)

Sursa: MFP, calcule Consiliul Fiscal

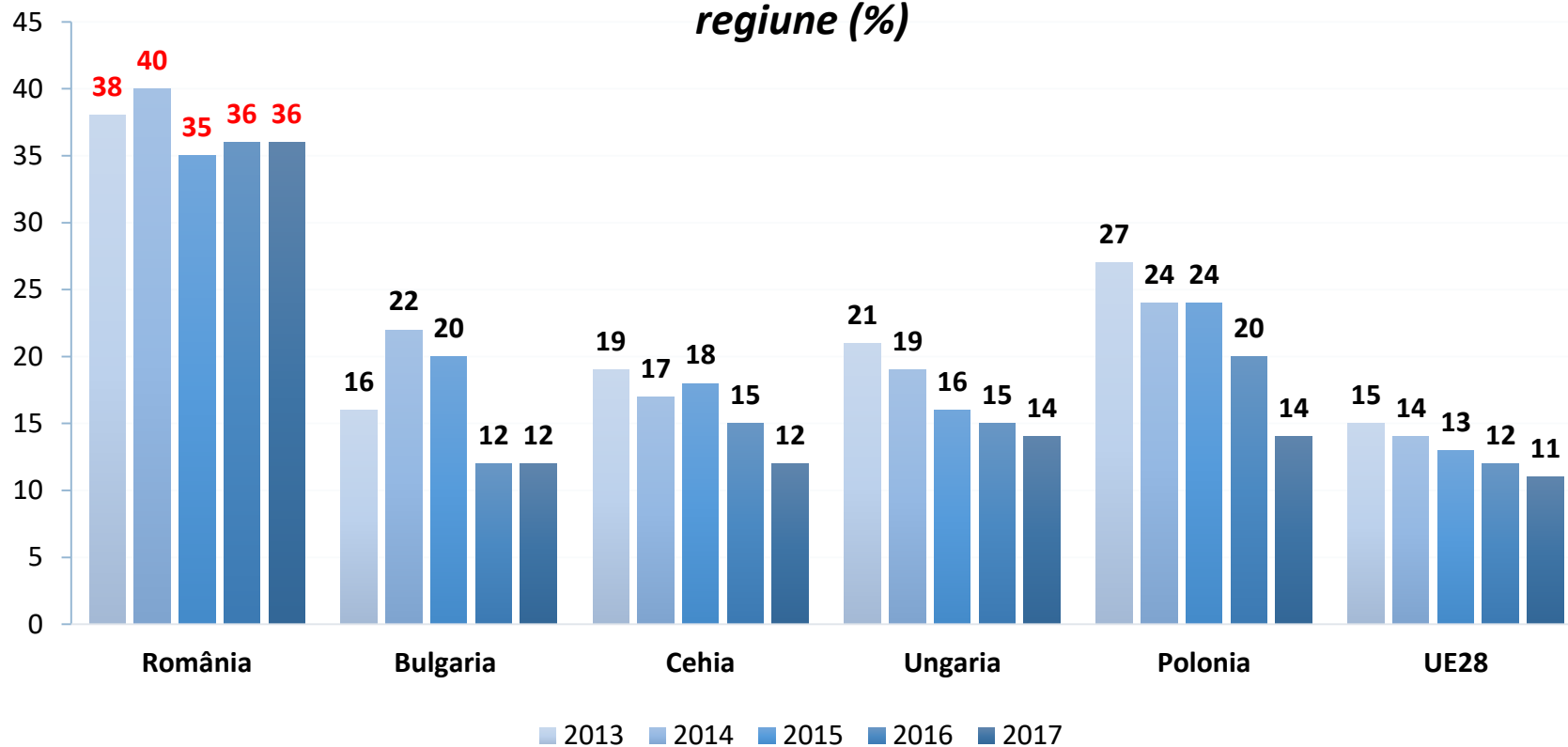
O nouă reducere a investițiilor publice pentru a controla deficitul este tot mai dificilă

Sursa: Eurostat

Eficiența colectării veniturilor este la un nivel scăzut

GAP-ul de TVA în România comparativ cu media UE28 și țările din regiune (%)

Sursa: Taxud, 2019

Concluzii

- **Spațiu fiscal periculos de mic, deficite excesive si venituri fiscale joase; spatiu de manevra inferior si fiindca leul nu este moneda de rezerva**
- Grad înalt de rigiditate a cheltuielilor
- **Noua lege a pensiilor complica enorm consolidarea bugetară -- impactul ar duce deficitul catre 8% din PIB in 2022 ale conditii neschimbate!!!**
- **Deficitul asteptat in 2020, peste 4% din PIB, este rau premonitoriu**
- **2020 este moment cheie: impactul in 2021 ar fi triplu!**
- **Aplicarea Legii sa se faca in functie de spatiul fiscal;**
- **Consolidare bugetara o urgenta;**

Concluzii

- **Proiectul bugetului pe 2020 sa arate o noua abordare, lucida**
- **De stopat promisiuni ce creeaza asteptari nerealiste**
- **Recalibrarea policy-mix-ului prin consolidare bugetara**
- **Consolidarea ar aduce un bonus de credibilitate**
- **Absorbția de fonduri europene și consolidarea bugetară; ar susține un nivel de cheltuieli publice fără a mări deficitul bugetar (cofinanțarea rezolvabilă)**
- **Sinceritate față de cetățeni și trezire la realitate**